

Handläggare
Eva Carlbaum
0850833667

Till
Utbildningsnämnden
2018-04-19

Ett fönster av möjligheter - Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende (SOU 2017:112)

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2018/236

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Inger Pripp
Grundskoledirektör

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har fått betänkandet ”Ett fönster av möjligheter – Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende (SOU 2017:112)” på remiss från kommunstyrelsen.

En särskild utredare har på regeringens uppdrag föreslagit åtgärder för att stärka barnrättsperspektivet för barn som vistas i skyddat boende, samt förtydligat samhällets och enskilda aktörers respektive ansvar för barnen under tiden i boendet.

Remissen återger utredningens förslag till åtgärder. I huvudsak ställer sig förvaltningen positiv till de föreslagna åtgärderna, men lämnar i tjänsteutlåtandet några synpunkter och förslag.

Bakgrund / Ärendet

Den 24 november 2016 beslutade regeringen att tillsätta en utredning om stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende. En utredning tillsattes vars uppdrag var att föreslå åtgärder för att stärka barnrättsperspektivet för barn som vistas i skyddat boende

tillsammans med en vårdnadshavare, med utgångspunkt i barnets grundläggande mänskliga fri- och rättigheter och barnets bästa enligt FN:s konvention om barnets rättigheter.

I uppdraget har ingått att

- lämna förslag till hur insatsen skyddat boende kan lagregleras och definieras samt föreslå hur en tillståndsplikt kan utformas
- föreslå åtgärder som bidrar till att förtydliga det ansvar som samhället och enskilda aktörer redan i dag har för barn i skyddat boende
- föreslå hur barnet ska synliggöras och göras mer delaktigt i frågor som rör barnet under tiden i skyddat boende
- föreslå hur barnets rätt till skolgång, hälso- och sjukvård, tandvård och stöd och behandling ska säkerställas
- föreslå hur beslut som rör insatsen skyddat boende ska kunna ingå i den officiella statistiken.

Utredningens förslag i korthet:

Med ett stärkt barnrättsperspektiv i skyddat boende menar utredningen att barnet:

- är ett eget rättssubjekt
- tas emot oavsett ålder och kön
- får boende med särskild barnkompetens
- får relevant information
- får behov utredda och att insatsen följs upp
- får sina egna stödbehov tillgodosedda
- får hälso- och sjukvård
- får säker skolgång
- är delaktigt i vad som händer
- är skyddat från våld
- får en trygg utflyttning

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samverkan med förskoleavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utredningens förslag innebär bland annat att barnets rätt till skolgång under vistelse i skyddat boende ska säkerställas. När barnet behöver byta skola till följd av placeringen behöver, idag, båda vårdnadshavarna ge samtycke. När det inte är möjligt att

uppnå samtycke från båda vårdnadshavarna föreslår utredningen att socialnämnden ska få besluta om åtgärden med bara en vårdnadshavares samtycke, om det krävs med hänsyn till barnets bästa. Detta ser förvaltningen positivt på.

Förvaltningen kan se att det också finns ett behov av att, på samma sätt som i stycket ovan, säkerställa barnets rätt till förskola under vistelse i skyddat boende (se förslag 6 kap. 13a § p.6 FB). När det inte är möjligt att uppnå samtycke från båda vårdnadshavarna bör därför socialnämnden även få besluta om åtgärden – *val eller byte av förskoleenhet med anledning av att barnet placerats enligt 6 kap. 1a § socialtjänstlagen* - med bara en vårdnadshavares samtycke, om det krävs med hänsyn till barnets bästa.

Förvaltningen ser allvarligt på att eleven kan behöva umgås med den vårdnadshavare med umgäncesrätt när denna vårdnadshavare är själva anledningen till att barnet blivit placerat i skyddat boende. Detta är inte acceptabelt ur ett barnrättsperspektiv. Förvaltningen välkomnar utredningens förslag att regeringen bör uppdra åt Socialstyrelsen att utveckla en modell för barns umgänge med en misstänkt förövare som utgår från barnets perspektiv och förövarens ansvar för våldet, samt att regeringen bör låta utreda hur bestämmelsen om umgäncesstöd tillämpas i praktiken.

Förvaltningen vill i samband med ovanstående understryka vikten av att skol- och förskolepersonal inte ska behöva hantera vardagliga situationer som är relaterade till umgäncesrätt. Med barnets bästa för ögonen anser förvaltningen att den vårdnadshavare som eleven i och med boendeplaceringen ska skyddas från ska avhändas rätten att hämta barnet från förskola, skola och fritidshem, delta vid utvecklingssamtal eller andra aktiviteter på förskola och skola under den tid som skyddsplacering fortgår.

Utredningen föreslår att elev som vistas i skyddat boende i en annan kommun än hemkommunen, på samma sätt som elever som vistas i HVB, Hem för vård eller boende, ska ha rätt att bli mottagen i en grundskola eller grundsärskola där eleven vistas, (10 kap. 25 § skollagen) och att detta ska förtydligas med tillägget ”*eller i ett skyddat boende enligt 6 kap. 1a § socialtjänstlagen*”. Detta ställer sig förvaltningen bakom och föreslår att man i enlighet med detta förslag också förtydligar barnets rättighet att bli mottagen i förskola med offentlig huvudman i en annan kommun än hemkommunen (8 kap. 13 § skollagen). Förtydligandet, i 8 kap. 13 § skollagen, skulle förslagsvis kunna vara tillägget: ”*Ett barn som vistas i ett skyddat boende enligt 6 kap. 1a § socialtjänstlagen*

(2001:453) och som är beläget i en annan kommun än hemkommunen har rätt att bli mottagen i den kommun där barnet ska vistas.”

Enligt utredningens förslag ska rätten till skolskjuts i samband med placering i skyddat boende förstärkas. Förvaltningen vill här klarlägga att denna rätt regleras i skollagen. Skolskjuts beviljas inte över kommungränser. Eventuell transport till och från tillfällig skola och/eller tillfälligt skyddsboende, oavsett avstånd och kommungränser, kan inte belasta skolans budget utan måste hanteras och bekostas av den instans som placerat eleven i skyddat boende. Inom ramen för skolans uppdrag och skolpengsbaserade budget finns inget utrymme för finansiering av oförutsedda transporter till tillfälliga boenden. Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bilaga

Remiss:” Ett fönster av möjligheter – Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende (SOU 2017:112)”